

VÝR VELKÝ

na hnízdě

Foto: Martin Kožuško

orlů mořských na Jičínsku

Typickým hnízdním prostředím výra velkého (*Bubo bubo*) byly vždy lesy s přítomností skal, balvanité stráně s rozvolněným lesním porostem, výři dále hnízdili v ruinách staveb či ve stěnách lomů. Ještě začátkem 90. let 20. století byl výr v nížinách vzácným zjevením, avšak již v té době díky ochranným opatřením probíhalo šíření této mohutné sovy do nových oblastí, včetně nižších poloh. Právě v nížinách hnízdí výři častěji i na stromech. Výři tím nejen patrně nahrazují nedostatek původních biotopů, ale hnízdo na stromě je více odolné vůči predátorům. První hnízdění výra na stromě zjistili ornitologové ve východních Čechách v roce 1980. V současnosti obsazuje výr nejčastěji hnízda dravců, ale i čápa černého. Avšak výra v hnízdě orla mořského pravděpodobně východočeští ornitologové ještě nezaznamenali. Paradoxně

byl výr nalezen hned na dvou původně orlích hnízdech v roce 2019 na Jičínsku.

První hnízdo se nachází v otevřené krajině na Hořicku. Hnízdo bylo orly postaveno v topolovém stromořadí v zimě 2014/2015 a poslední hnízdění v něm proběhlo v roce 2017. Ani v roce 2019 nebyli orli v blízkosti hnízda pozorováni, při kontrole 18. května byl na hnízdě pozorován dospělý výr s minimálně 1 mládětem v prachovém peří. Z nedostatku času již další kontrola neproběhla a výsledek hnízdění tedy není znám.

Druhé hnízdo se nachází na jih od Jičína v dubovém lese na kraji paseky. Začátkem března 2019 byl při monitoringu orlího hnízda, pozorován pohyb rozměrově většího ptáka (extrémní vzdálenost pozorování neumožnila přesné

určení druhu). Vše tedy nasvědčovalo tomu, že hnízdo opět obsadili orlí mořští, kteří zde úspěšně hnízdili i v předchozích letech. V roce 2018 zde úspěšně vyvedli jedno mládě. Hnízdo bylo následně kontrolováno i z jiného pozorovacího bodu, opět z extrémní vzdálenosti, ale již s menším zakrytím výhledu lesním porostem. Při tomto pozorování již bylo zřejmé, že se nejedná o orla mořského. Barva peří, po chvíli i kompletní silueta s typickými oušky určila jako nového nájemníka orlího hnízda výra velkého.

Další kontrola hnízda byla provedena na konci dubna 2019, při kontrole bylo na hnízdě pozorováno jedno mládě (v prachovém peří). V době pozorování byl pravděpodobně na hnízdě ještě jeden dospělý pták z hnízdícího páru. Hnízdění tedy probíhalo úspěšně!

Poslední kontrola proběhla až v polovině června, hnízdo již bylo prázdné a ani v prostoru pod hnízdem nebylo mládě nalezeno. Mládě již bylo pravděpodobně vylétlé z hnízda. Pár orlů mořských, který výrům "přenechal své hnízdo", postavil nedaleko nové hnízdo a úspěšně v roce 2019 vyhnízdil.

Letos to vypadá, že původní orlí hnízda budou opět volná, je tedy možné, že výři zopakují své netradiční zahnízdění. Necháme se překvapit...

Lukáš Kadava a Martin Kožuško

Zdroj:

Štancl L. 1980: Sovy východních Čech III. Práce a studie 12: 133 – 152.

